II

(Acte fără caracter legislativ)

REGULAMENTE

REGULAMENTUL (EURATOM) 2021/765 AL CONSILIULUI

din 10 mai 2021

de instituire a Programului pentru cercetare și formare al Comunității Europene a Energiei Atomice pentru perioada 2021-2025 de completare a Programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa și de abrogare a Regulamentului (Euratom) 2018/1563

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice, în special articolul 7 primul paragraf,

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

după consultarea Comitetului științific și tehnic,

întrucât:

(1) Printre obiectivele Comunității Europene a Energiei Atomice (denumită în continuare „Comunitatea") este și acela de a contribui la ridicarea nivelului de trai în statele membre, inclusiv prin promovarea și facilitarea cercetării nucleare în statele membre, precum și prin completarea acesteia prin intermediul unui program de cercetare și formare desfășurat la nivelul Comunității.

(2) Cercetarea nucleară poate contribui la bunăstarea socială, la prosperitatea economică și la durabilitatea mediului prin îmbunătățirea securității și a siguranței nucleare și a radioprotecției. Cercetarea referitoare la radioprotecție a condus la îmbunătățiri în ceea ce privește tehnologiile medicale de care beneficiază numeroși cetățeni, iar această cercetare poate aduce îmbunătățiri și în alte sectoare, precum industria, agricultura, mediul și securitatea.

(3) Rezultatele cercetării din cadrul programului instituit prin prezentul regulament ar putea eventual contribui, respectând pe deplin drepturile statelor membre de a decide cu privire la propriul mix energetic, la realizarea unui sistem energetic neutru din punct de vedere climatic în condiții de siguranță, eficiență și securitate.

(4) Pentru a se asigura continuitatea cercetării nucleare la nivelul Comunității, este necesar să se instituie Programul pentru cercetare și formare al Comunității pentru perioada 1 ianuarie 2021-31 decembrie 2025 (denumit în continuare „Programul Euratom"). Programul Euratom ar trebui să continue derularea principalelor activități de cercetare ale programelor anterioare introducând noi obiective specifice, precum și utilizarea aceluiași mod de implementare.

(5) Raportul Comisiei privind evaluarea intermediară a Programului pentru cercetare și formare al Comunității Europene a Energiei Atomice 2014-2018 cuprinde o serie de principii directoare pentru Programul Euratom. Printre acestea se numără: continuarea sprijinirii cercetării nucleare axate pe securitatea, siguranța și garanțiile nucleare, pe gestionarea deșeurilor, pe radioprotecție și pe dezvoltarea fuziunii; continuarea îmbunătățirii, împreună cu beneficiarii, a organizării și a gestionării programelor comune europene din domeniul nuclear; continuarea și consolidarea acțiunilor de educație și de formare ale Euratom, în vederea dezvoltării unor competențe relevante care să stea la baza tuturor aspectelor securității nucleare, ale siguranței nucleare și ale radioprotecției; continuarea valorificării sinergiilor dintre programele Euratom și celelalte domenii tematice ale programului-cadru al Uniunii; și continuarea valorificării sinergiilor dintre acțiunile directe și indirecte ale Programului Euratom.

(6) Programul Euratom este conceput și elaborat în funcție de necesitatea stabilirii unei mase critice de activități care beneficiază de sprijin. Acest rezultat urmează să fie obținut prin stabilirea unui număr limitat de obiective specifice axate pe utilizarea în condiții de siguranță a fisiunii nucleare pentru aplicațiile energetice și neenergetice, prin menținerea și dezvoltarea expertizei necesare, prin promovarea energiei de fuziune și prin sprijinirea politicilor Uniunii și ale statelor sale membre privind securitatea, siguranța și garanțiile nucleare.

(7) Programul Euratom reprezintă o parte esențială a eforturilor Uniunii de a dezvolta în continuare poziția de lider în domeniul tehnologic și de a promova excelența în cercetarea și inovarea în domeniul nuclear, asigurând în special cele mai înalte standarde de siguranță, securitate, garanții, radioprotecție, gestionare în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive și dezafectare în domeniul nuclear, în conformitate cu obiectivele programului stabilite prin prezentul regulament.

(8) Întrucât toate statele membre utilizează materiale radioactive, de exemplu în scopuri medicale, sau dispun de instalații nucleare, este important să se asigure gestionarea responsabilă și în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive, astfel cum se prevede în Directiva 2011/70/Euratom a Consiliului ([1]), pentru a se evita impunerea unor sarcini inutile generațiilor următoare. Programul Euratom ar trebui să continue să îmbunătățească și să sprijine cercetarea și dezvoltarea de tehnologii și competențe în domeniul gestionării combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive.

(9) În contextul prezentului regulament, cercetarea în domeniul energiei de fuziune este implementată în conformitate cu foaia de parcurs europeană privind fuziunea, care definește activitățile de cercetare și dezvoltare necesare pentru a constitui baza unei centrale energetice de fuziune producătoare de energie electrică, și cu Decizia 2007/198/Euratom a Consiliului ([2]). Pe termen scurt sau mediu, etapa principală constă în finalizarea construirii și începerea operării ITER, iar un program robust de cercetare în domeniul fuziunii ar trebui să completeze activitățile europene referitoare la ITER cu scopul de a sprijini viitoarele operațiuni ale ITER și lucrările pregătitoare pentru reactorul demonstrativ DEMO.

(10) Prin sprijinirea cercetării nucleare, Programul Euratom ar trebui să contribuie la îndeplinirea obiectivelor programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa (denumit în continuare „Orizont Europa") instituit prin Regulamentul (UE) 2021/695 al Parlamentului European și al Consiliului ([3]) și ar trebui să faciliteze atât implementarea Strategiei Europa 2030, cât și consolidarea Spațiului european de cercetare.

(11) Programul Euratom ar trebui să urmărească realizarea de sinergii cu Orizont Europa și cu alte programe ale Uniunii, din etapa de concepere și planificare strategică, traversând etapele de selectare a proiectelor, gestionare, comunicare, diseminare, exploatare a rezultatelor, până la cele de monitorizare, audit și guvernanță.

(12) Acțiunile Programului Euratom ar trebui să fie proporționale, evitându-se suprapunerea sau excluderea finanțării private și ar trebui să aducă o valoare adăugată europeană clară. Prin aceasta se va asigura coerența între acțiunile Programului Euratom și normele Uniunii privind ajutoarele de stat, evitând denaturările nejustificate ale concurenței pe piața internă.

(13) Cu toate că este la latitudinea fiecărui stat membru să aleagă dacă să utilizeze sau nu energia nucleară, se recunoaște, de asemenea, că energia nucleară joacă roluri diferite în diverse state membre. Programul Euratom va contribui, de asemenea, prin activitățile sale de cercetare, la promovarea unei discuții ample între toate părțile interesate relevante cu privire la oportunitățile și riscurile energiei nucleare.

(14) În vederea abordării nevoilor în materie de educație și formare, Programul Euratom ar trebui să ofere sprijin prin contribuții financiare, astfel încât cercetătorii din domeniul nuclear să devină eligibili pentru a beneficia de Acțiunile Marie Skłodowska-Curie (MSCA) de pe poziții egale cu cercetătorii din alte domenii.

([1]) Directiva 2011/70/Euratom a Consiliului din 19 iulie 2011 de instituire a unui cadru comunitar pentru gestionarea responsabilă și în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive (JO L 199, 2.8.2011, p. 48).

([2]) Decizia 2007/198/Euratom a Consiliului din 27 martie 2007 de înființare a întreprinderii comune europene pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune, cu oferirea unor avantaje conexe (JO L 90, 30.3.2007, p. 58).

([3]) Regulamentul (UE) 2021/695 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 aprilie 2021 de instituire a programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa, de stabilire a normelor sale de participare și de diseminare și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1290/2013 și (UE) nr. 1291/2013 (JO 170, 12.5.2021, p. 1).

(15) Prezentul regulament prevede un pachet financiar pentru întreaga durată a Programului Euratom, care urmează să constituie principala valoare de referință, în înțelesul punctului 18 din Acordul interinstituțional din 16 decembrie 2020 dintre Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene și Comisia Europeană privind disciplina bugetară, cooperarea în chestiuni bugetare și buna gestiune financiară, precum și privind noile resurse proprii, inclusiv o foaie de parcurs în vederea introducerii de noi resurse proprii ([4]), pentru Parlamentul European și Consiliu în cursul procedurii bugetare anuale.

(16) Programului Euratom i se aplică Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046 al Parlamentului European și al Consiliului ([5]) (denumit în continuare „Regulamentul financiar"). Regulamentul financiar stabilește normele privind execuția bugetului Uniunii, inclusiv normele privind granturile, premiile, achizițiile publice, gestiunea indirectă, instrumentele financiare, garanțiile bugetare, asistența financiară și rambursările către experții externi. Normele adoptate în temeiul articolului 322 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) includ, de asemenea, un regim general de condiționalitate pentru protecția bugetului Uniunii.

(17) Tipurile de finanțare și metodele de execuție prevăzute în prezentul regulament ar trebui să fie alese pe baza capacității lor de a atinge obiectivele specifice ale acțiunilor și de a obține rezultate, luându-se în considerare în special costurile controalelor, sarcina administrativă și riscul preconizat de neconformitate. În ceea ce privește granturile, ar trebui să se țină cont și de posibilitatea de a utiliza sume forfetare, rate forfetare și costuri unitare.

(18) At trebui să se acorde o atenție deosebită asigurării unei participări adecvate a întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri) și a sectorului privat, în general. Evaluările cantitative și calitative ale participării IMM-urilor ar trebui efectuate în cadrul măsurilor de evaluare și de monitorizare.

(19) Activitățile elaborate în cadrul Programului Euratom ar trebui să vizeze eliminarea inegalităților de gen și promovarea egalității între femei și bărbați în domeniul cercetării și inovării, în conformitate cu articolele 2 și 3 din Tratatul privind Uniunea Europeană și cu articolul 8 din TFUE. Dimensiunea de gen ar trebui să fie integrată în cercetare și inovare și să fie urmărită în toate etapele ciclului de cercetare.

(20) În vederea aprofundării relației dintre știință și societate și a consolidării încrederii opiniei publice în știință, Programul Euratom ar trebui să favorizeze implicarea în cunoștință de cauză a cetățenilor și a societății civile în aspectele legate de cercetare și inovare prin promovarea educației științifice, prin sporirea accesibilității cunoștințelor științifice, prin elaborarea unor agende de cercetare și inovare responsabile, care să răspundă preocupărilor și așteptărilor cetățenilor și ale societății civile, precum și prin facilitarea participării cetățenilor și a societății civile la activitățile din cadrul Programului Euratom.

(21) Acțiunile care intră sub incidența Programului Euratom ar trebui să respecte drepturile fundamentale și să fie conforme cu principiile recunoscute în special de Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene.

(22) Este important să se faciliteze în continuare exploatarea proprietății intelectuale dezvoltate de participanți, protejând în același timp interesele legitime ale celorlalți participanți și ale Comunității, în conformitate cu titlul II capitolul 2 din Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice (Tratatul Euratom).

(23) Pentru a garanta cel mai mare impact posibil al finanțării din partea Euratom, Comunitatea poate, după caz, să ia în considerare parteneriate europene cu parteneri din sectorul public sau privat, cu condiția ca efectul dorit să poată fi obținut într-un mod mai eficace în parteneriat decât de către Comunitate în mod individual, în comparație cu alte forme de sprijin ale Programului Euratom. Prezentul regulament ar trebui să asigure faptul că astfel de parteneriate au o abordare clară bazată pe ciclul de viață a parteneriatelor europene și urmează un proces transparent de selecție și de luare a deciziilor, în conformitate cu anexa III la Regulamentul (UE) 2021/695.

([4]) JO L 433I, 22.12.2020, p. 28.

([5]) Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iulie 2018 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1296/2013, (UE) nr. 1301/2013, (UE) nr. 1303/2013, (UE) nr. 1304/2013, (UE) nr. 1309/2013, (UE) nr. 1316/2013, (UE) nr. 223/2014, (UE) nr. 283/2014 și a Deciziei nr. 541/2014/UE și de abrogare a Regulamentului (UE, Euratom) nr. 966/2012 (JO L 193, 30.7.2018, p. 1).

(24) Ar trebui, de asemenea, să fie posibil ca obiectivele Programului Euratom să fie abordate prin instrumente financiare și garanții bugetare în cadrul unor programe întemeiate pe TFUE, cu condiția ca acțiunile să fie conforme cu obiectivele și normele unor astfel de programe.

(25) Pentru a asigura o implementare cât mai eficientă posibil și pentru a realiza un cadru coerent, cuprinzător și transparent pentru beneficiari, pentru participarea la Programul Euratom și diseminarea rezultatelor cercetării ar trebui să se aplice, cu anumite adaptări sau excepții, normele relevante din Regulamentul (UE) 2021/695. Programului Euratom ar trebui să i se aplice definițiile relevante și principalele tipuri de acțiuni prevăzute în regulamentul respectiv.

(26) Fondul de garantare pentru participanți înființat în cadrul programului Orizont 2020 instituit prin Regulamentul (UE) nr. 1291/2013 al Parlamentului European și al Consiliului ([6]) și gestionat de Comisie s-a dovedit a fi un important mecanism de garantare, care atenuează riscurile asociate sumelor datorate și nerambursate de participanții care nu își respectă obligațiile. Prin urmare, acest mecanism de garantare ar trebui să fie continuat. Mecanismul de asigurare reciprocă înființat în temeiul Regulamentului (UE) 2021/695 ar trebui să se aplice acțiunilor desfășurate în temeiul prezentului regulament.

(27) Centrul Comun de Cercetare (JRC) ar trebui să ofere în continuare Uniunii și statelor membre, după caz, sprijin tehnic și dovezi științifice independente și orientate către client pe parcursul întregului ciclu al politicilor. Acțiunile directe ale JRC ar trebui să fie implementate în mod flexibil, eficient și transparent, ținând seama de necesitățile relevante ale utilizatorilor JRC și de necesitățile politicilor Uniunii, în special în domeniul securității, siguranței și garanțiilor nucleare, și asigurând protecția intereselor financiare ale Uniunii. În conformitate cu concluziile Consiliului din 26 aprilie 1994 privind rolul JRC, acesta ar trebui să genereze în continuare resurse suplimentare prin activități competitive de sprijin pentru politicile Uniunii sau în numele unor terți. JRC ar trebui să poată participa la acțiuni indirecte, în cazul în care programul de lucru relevant prevede acest lucru.

(28) În conformitate cu Regulamentul financiar, cu Regulamentul (UE, Euratom) nr. 883/2013 al Parlamentului European și al Consiliului ([7]) și cu Regulamentele (CE, Euratom) nr. 2988/95 ([8]), (Euratom, CE) nr. 2185/96 ([9]) și (UE) 2017/1939 ([10]) ale Consiliului, interesele financiare ale Uniunii trebuie să fie protejate prin măsuri proporționale, inclusiv prin măsuri referitoare la prevenirea, depistarea, corectarea și investigarea neregulilor, inclusiv a fraudei, recuperarea fondurilor pierdute, plătite în mod necuvenit sau incorect utilizate și, dacă este cazul, prin impunerea de sancțiuni administrative. În special, în conformitate cu Regulamentele (Euratom, CE) nr. 2185/96 și (UE, Euratom) nr. 883/2013, Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) are competența de a desfășura investigații administrative, inclusiv verificări și inspecții la fața locului, pentru a stabili dacă a avut loc o fraudă, un act de corupție sau orice altă activitate ilegală care afectează interesele financiare ale Uniunii.

În conformitate cu Regulamentul (UE) 2017/1939, Parchetul European (EPPO) este împuternicit să investigheze și să urmărească penal infracțiunile care afectează interesele financiare ale Uniunii, astfel cum sunt prevăzute în Directiva (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului ([11]). În conformitate cu Regulamentul financiar, orice persoană sau entitate care primește fonduri din partea Uniunii trebuie să coopereze pe deplin pentru protejarea intereselor financiare ale Uniunii, să acorde drepturile necesare și să permită accesul reprezentanților Comisiei, ai OLAF, ai Curții de Conturi și, în ceea ce privește statele membre care participă la forma de cooperare consolidată în temeiul Regulamentului (UE) 2017/1939, ai EPPO și să se asigure că orice terț implicat în execuția fondurilor din partea Uniunii acordă drepturi echivalente.

([6]) Regulamentul (UE) nr. 1291/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 de instituire a Programului-cadru pentru cercetare și inovare (2014-2020) – Orizont 2020 și de abrogare a Deciziei nr. 1982/2006/CE (JO L 347, 20.12.2013, p. 104).

([7]) Regulamentul (UE, Euratom) nr. 883/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 septembrie 2013 privind investigațiile efectuate de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1073/1999 al Parlamentului European și al Consiliului și a Regulamentului (Euratom) nr. 1074/1999 al Consiliului (JO L 248, 18.9.2013, p. 1).

([8]) Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene (JO L 312, 23.12.1995, p. 1).

([9]) Regulamentul (Euratom, CE) nr. 2185/96 al Consiliului din 11 noiembrie 1996 privind controalele și inspecțiile la fața locului efectuate de Comisie în scopul protejării intereselor financiare ale Comunităților Europene împotriva fraudei și a altor abateri (JO L 292, 15.11.1996, p. 2).

([10]) Regulamentul (UE) 2017/1939 al Consiliului din 12 octombrie 2017 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instituirea Parchetului European (EPPO) (JO L 283, 31.10.2017, p. 1).

([11]) Directiva (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2017 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal (JO L 198, 28.7.2017, p. 29).

(29) Țările terțe pot participa pe baza instrumentelor lor juridice respective. Prezentul regulament ar trebui să cuprindă o dispoziție specifică prin care să se solicite țărilor terțe să acorde accesul și drepturile necesare pentru ca ordonatorul de credite competent, OLAF și Curtea de Conturi să își exercite în mod cuprinzător competențele care le revin.

(30) Pentru a se asigura condiții uniforme pentru implementarea acțiunilor din cadrul Programului Euratom, precum și pentru monitorizarea și evaluarea acestora, Comisiei ar trebui să i se confere competențe de executare. Aceste competențe ar trebui să fie exercitate în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 182/2011 al Parlamentului European și al Consiliului ([12]).

(31) În temeiul punctelor 22 și 23 din Acordul interinstituțional din 13 aprilie 2016 privind o mai bună legiferare ([13]), Programul Euratom ar trebui să fie evaluat pe baza informațiilor colectate în conformitate cu cerințe de monitorizare specifice, evitând totodată sarcinile administrative excesive, în special pentru statele membre, precum și o reglementare excesivă. Cerințele respective ar trebui să includă, după caz, indicatori cuantificabili, pe baza cărora să se evalueze efectele Programului Euratom pe teren.

(32) Consiliul de administrație al JRC, constituit prin Decizia 96/282/Euratom a Comisiei ([14]), a fost consultat cu privire la conținutul științific și tehnologic al acțiunilor directe ale JRC.

(33) Parlamentul European a fost consultat pe bază voluntară și a emis un aviz ([15]). Comitetul Economic și Social European a fost, de asemenea, consultat pe bază voluntară și a emis un aviz ([16]).

(34) Din motive de securitate juridică, Regulamentul (Euratom) 2018/1563 al Consiliului ([17]) ar trebui să fie abrogat.

(35) Pentru a asigura continuitatea în acordarea sprijinului în domeniul de politică relevant și pentru a permite ca implementarea programului să înceapă de la debutul cadrului financiar multianual 2021-2027, prezentul regulament ar trebui să intre în vigoare în regim de urgență și să se aplice, cu efect retroactiv, de la 1 ianuarie 2021,

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Articolul 1

Obiect

Prin prezentul regulament se instituie Programul pentru cercetare și formare al Comunității Europene a Energiei Atomice pentru perioada 1 ianuarie 2021-31 decembrie 2025 (denumit în continuare „Programul Euratom") și sunt stabilite normele de participare și de diseminare referitoare la acțiunile indirecte din cadrul Programului Euratom, care completează Orizont Europa.

Prin regulament sunt stabilite obiectivele Programului Euratom, bugetul pentru perioada 2021-2025, formele de finanțare și normele de acordare a finanțării.

([12]) Regulamentul (UE) nr. 182/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 februarie 2011 de stabilire a normelor și principiilor generale privind mecanismele de control de către statele membre al exercitării competențelor de executare de către Comisie (JO L 55, 28.2.2011, p. 13).
([13]) JO L 123, 12.5.2016, p. 1.
([14]) Decizia 96/282/Euratom a Comisiei din 10 aprilie 1996 privind reorganizarea Centrului comun de cercetare (JO L 107, 30.4.1996, p. 12).
([15]) Avizul din 16 ianuarie 2019 (nepublicat încă în Jurnalul Oficial).
([16]) Avizul din 12 decembrie 2018 (JO C 110, 22.3.2019, p. 132).
([17]) Regulamentul (Euratom) 2018/1563 al Consiliului din 15 octombrie 2018 privind Programul pentru cercetare și formare al Comunității Europene a Energiei Atomice (2019-2020) de completare a Programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont 2020 și de abrogare a Regulamentului (Euratom) nr. 1314/2013 (JO L 262, 19.10.2018, p. 1).

Articolul 2

Definiții

În sensul prezentului regulament, se aplică definițiile relevante prevăzute în Regulamentul (UE) 2021/695. Trimiterile la Uniune și la Orizont Europa care figurează în definițiile respective se interpretează ca trimiteri la Comunitate Europeană a Energiei Atomice (denumită în continuare „Comunitatea") și, respectiv, la Programul Euratom. Cu toate acestea, în sensul prezentului regulament, „program de lucru" înseamnă documentul adoptat de Comisie pentru implementarea Programului Euratom în conformitate cu articolul 16 din prezentul regulament.

Toate trimiterile din prezentul regulament la Regulamentul (UE) 2021/695 vizează versiunea în vigoare la 12 mai 2021.

Articolul 3

Obiectivele programului

(1) Obiectivul general al Programului Euratom îl constituie desfășurarea de activități de cercetare și formare în domeniul nuclear, cu accent pe îmbunătățirea continuă a securității nucleare, a siguranței nucleare și a radioprotecției, precum și completarea realizării obiectivelor programului Orizont Europa, printre altele în contextul tranziției energetice.

(2) Programul Euratom are următoarele obiective specifice:

(a) să îmbunătățească și să sprijine securitatea, siguranța și garanțiile nucleare, radioprotecția, gestionarea în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive și dezafectarea, inclusiv utilizarea în condiții de siguranță și securitate a energiei nucleare și a aplicațiilor neenergetice ale radiațiilor ionizante;

(b) să mențină și să dezvolte în continuare expertiza și competența în domeniul nuclear în cadrul Comunității;

(c) să promoveze dezvoltarea energiei de fuziune ca o potențială sursă viitoare de energie pentru producerea de energie electrică și să contribuie la implementarea foii de parcurs europene privind fuziunea;

(d) să sprijine politica Uniunii și a statelor sale membre privind îmbunătățirea continuă a securității, a siguranței și a garanțiilor nucleare.

(3) Obiectivele enumerate la alineatele (1) și (2) se implementează în conformitate cu anexa I. Realizarea obiectivelor menționate poate include, dacă sunt justificate în mod corespunzător, răspunsuri la noi oportunități, crize și amenințări.

Articolul 4

Buget

(1) Pachetul financiar pentru implementarea Programului Euratom pentru perioada cuprinsă între 1 ianuarie 2021 și 31 decembrie 2025 este de 1 382 000 000 EUR în prețuri curente.

(2) Repartizarea orientativă a sumei menționate la alineatul (1) este următoarea:

(a) 583 273 000 EUR pentru acțiunile indirecte în ceea ce privește cercetarea și dezvoltarea în domeniul fuziunii;

(b) 266 399 000 EUR pentru acțiunile indirecte în ceea ce privește fisiunea nucleară, securitatea nucleară și radioprotecția;

(c) 532 328 000 EUR pentru acțiunile directe desfășurate de Centrul Comun de Cercetare.

Comisia nu se poate abate de la suma menționată la litera (c) de la prezentul alineat.

(3) Cuantumul menționat la alineatul (1) poate fi, de asemenea, folosit pentru a acoperi cheltuieli pentru activități de pregătire, monitorizare, control, audit, evaluare și alte activități și cheltuieli necesare pentru gestionarea și implementarea Programului Euratom, inclusiv toate cheltuielile administrative, precum și pentru evaluarea îndeplinirii obiectivelor sale. Cheltuielile administrative aferente acțiunilor indirecte nu depășesc 6 % din cuantumul alocat acțiunilor indirecte ale Programului Euratom menționat la alineatul (2) literele (a) și (b). În plus, cuantumul menționat la alineatul (1) poate de asemenea acoperi:

(a) cheltuieli legate de studii, reuniuni ale experților, acțiuni de informare și comunicare, în măsura în care aceste cheltuieli sunt legate de obiectivele Programului Euratom;

(b) cheltuieli legate de rețele de tehnologie a informațiilor axate pe prelucrarea și schimbul de informații, inclusiv pentru instrumente informatice instituționale și alte tipuri de asistență tehnică și administrativă necesare în legătură cu gestionarea Programului Euratom.

(4) Dacă este necesar pentru a permite gestionarea acțiunilor nefinalizate până la 31 decembrie 2025, pot fi introduse credite în buget pentru perioada de după 2025, pentru a acoperi cheltuielile prevăzute la alineatul (3).

(5) Angajamentele bugetare pentru acțiuni care se desfășoară pe parcursul mai multor exerciții financiare pot fi repartizate în tranșe anuale pe mai multe exerciții financiare.

(6) Fără a se aduce atingere Regulamentului financiar, cheltuielile pentru acțiuni care rezultă din proiecte incluse în primul program de lucru pot fi eligibile începând cu 1 ianuarie 2021.

(7) Resursele alocate statelor membre care fac obiectul gestiunii partajate pot fi transferate către Programul Euratom, la cererea statului membru în cauză, sub rezerva condițiilor prevăzute la dispozițiile relevante din Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru gestionarea frontierelor și politica de vize (denumit în continuare „Regulamentul privind dispozițiile comune pentru perioada 2021-2027”). Comisia execută aceste resurse direct în conformitate cu articolul 62 alineatul (1) primul paragraf litera (a) din Regulamentul financiar sau indirect în conformitate cu litera (c) de la respectivul paragraf. Resursele respective sunt utilizate în beneficiul statului membru în cauză.

Articolul 5

Țări terțe asociate Programului Euratom

(1) Programul Euratom este deschis asocierii următoarelor țări terțe:

(a) țările în curs de aderare, țările candidate și potențialii candidați la aderare, în conformitate cu principiile generale și cu clauzele și condițiile generale de participare a acestora la programele Comunității stabilite prin acordurile-cadru și deciziile consiliilor de asociere corespunzătoare sau prin alte acorduri similare și în conformitate cu condițiile specifice prevăzute în acordurile dintre Comunitate și țările respective;

(b) țările din cadrul politicii europene de vecinătate, în conformitate cu principiile generale și cu clauzele și condițiile generale de participare a țărilor respective la programele Comunității stabilite prin acordurile-cadru și deciziile consiliilor de asociere corespunzătoare sau prin alte acorduri similare și în conformitate cu condițiile specifice prevăzute în acordurile dintre Comunitate și țările respective;

(c) țările și teritoriile terțe care îndeplinesc toate criteriile următoare:

(i) dispun de o bună capacitate în domeniile științei, tehnologiei și inovării;

(ii) se angajează în favoarea unei economii de piață deschise, bazate pe norme, incluzând un tratament corect și echitabil al drepturilor de proprietate intelectuală, și susținută de instituții democratice;

(iii) promovează în mod activ politici menite să amelioreze bunăstarea economică și socială a cetățenilor.

(2) Asocierea fiecărei țări terțe la Programul Euratom în temeiul alineatului (1) litera (c) îndeplinește condițiile prevăzute de un acord specific referitor la participarea țării terțe respective la orice program al Comunității sau al Uniunii, cu condiția ca acordul:

(a) să asigure un echilibru adecvat în ceea ce privește contribuțiile și beneficiile țării terțe care participă la programele Comunității sau ale Uniunii;

(b) să stabilească condițiile de participare la programele Comunității sau ale Uniunii, inclusiv calcularea contribuțiilor financiare la programele individuale și la costurile administrative ale acestora;

(c) să nu confere țării terțe o putere decizională în ceea ce privește Programul Euratom;

(d) să garanteze drepturile Uniunii de a asigura buna gestiune financiară și de a proteja interesele financiare ale Uniunii.

Contribuțiile menționate la primul paragraf litera (b) de la prezentul alineat constituie venituri alocate în conformitate cu articolul 21 alineatul (5) din Regulamentul financiar.

(3) Domeniul de aplicare al asocierii fiecărei țări terțe la Programul Euratom ia în considerare obiectivul de stimulare a creșterii economice în Uniune prin intermediul inovării. În consecință, cu excepția țărilor în curs de aderare, a țărilor candidate și a potențialilor candidați la aderare, anumite părți ale Programului Euratom pot fi excluse de la un acord de asociere cu o anumită țară.

(4) Acordul de asociere stabilește, după caz, participarea reciprocă a entităților juridice stabilite în Uniune la programele echivalente din țările asociate, în conformitate cu condițiile stabilite în respectivele programe.

(5) Dacă este cazul, condițiile care determină nivelul contribuției financiare asigură o corecție automată a oricărui dezechilibru semnificativ comparativ cu cuantumul pe care entitățile stabilite în țara asociată îl primesc prin participarea la Programul Euratom, ținând seama de costurile de gestionare, execuție și exploatare a Programului Euratom.

Articolul 6

Implementarea și forme de finanțare

(1) Programul Euratom este implementat prin gestiune directă în conformitate cu Regulamentul financiar sau prin gestiune indirectă de către organismele de finanțare menționate la articolul 62 alineatul (1) primul paragraf litera (c) din Regulamentul financiar.

(2) Finanțarea în cadrul Programului Euratom poate fi acordată sub oricare dintre formele prevăzute în Regulamentul financiar, granturile fiind, cu toate acestea, principala formă de sprijin pentru acțiunile indirecte din cadrul programului. Finanțarea în cadrul Programului Euratom poate fi, de asemenea, acordată prin premii, achiziții și instrumente financiare în cadrul operațiunilor de finanțare mixtă.

(3) Principalele tipuri de acțiuni care urmează să fie utilizate în cadrul Programului Euratom sunt stabilite și definite la articolul 2 din Regulamentul (UE) 2021/695, printre care se numără activitățile de cercetare și inovare, acțiunile de inovare, acțiunile de inovare și introducere pe piață, acțiunile de formare și de mobilitate, acțiunile de cofinanțare a programului, acțiunile de achiziții publice înainte de comercializare, achizițiile publice de soluții inovatoare, acțiunile de coordonare și de sprijin, premiile de stimulare și premiile de recunoaștere.

Formele de finanțare, astfel cum sunt menționate la alineatul (2) de la prezentul articol sunt folosite într-un mod flexibil în cadrul tuturor obiectivelor Programului Euratom, utilizarea lor fiind determinată pe baza nevoilor și a caracteristicilor obiectivelor specifice.

(4) Programul Euratom sprijină, de asemenea, acțiunile directe desfășurate de JRC.

Articolul 7

Parteneriate europene

(1) Anumite părți ale Programului Euratom pot fi implementate prin intermediul parteneriatelor europene.

(2) Implicarea Comunității în parteneriatele europene poate lua una dintre următoarele forme:

(a) participarea la parteneriate constituite pe baza unor memorandumuri de înțelegere sau a unor angajamente contractuale între Comisie și partenerii publici sau privați, care precizează obiectivele parteneriatului european, angajamentele aferente ale tuturor părților implicate privind contribuțiile financiare sau contribuțiile în natură ale acestora, indicatorii-cheie de performanță și de impact, rezultatele care trebuie obținute și modalitățile de raportare; acestea includ identificarea activităților de cercetare și inovare complementare care sunt implementate de parteneri și de Programul Euratom (parteneriate europene programate în comun);

(b) participarea și contribuția financiară la un program de activități de cercetare și inovare, care să precizeze obiectivele, indicatorii-cheie de performanță și indicatorii de impact, precum și rezultatele care trebuie obținute, pe baza angajamentului partenerilor privind contribuții financiare sau în natură și a integrării activităților relevante ale acestora utilizând o acțiune de cofinanțare a Programului Euratom (parteneriate europene cofinanțate).

(3) Parteneriatele europene:

(a) se constituie atunci când astfel se realizează obiectivele Programului Euratom în mod mai eficient decât de către Comunitate în mod individual și atunci când, în comparație cu alte forme de sprijin ale Programului Euratom, o cotă adecvată din bugetul Programului Euratom se alocă acelor părți;

(b) aderă la principiul valorii adăugate pentru Uniune, al transparenței și al deschiderii și la impactul în și pentru Europa, al efectului puternic de levier la o scară suficientă, al angajamentelor pe termen lung asumate de toate părțile implicate, al flexibilității în punerea în aplicare, al coerenței, al coordonării și al complementarității cu inițiativele Uniunii și cu inițiative locale, regionale, naționale și, atunci când este cazul, internaționale sau cu alte parteneriate europene;

(c) au o abordare clară bazată pe ciclul de viață, sunt limitate în timp și includ condiții pentru eliminarea treptată a finanțării din partea Programului Euratom.

(4) Dispozițiile și criteriile privind selecția, punerea în aplicare, monitorizarea, evaluarea și încheierea treptată a parteneriatelor europene sunt stabilite în anexa III la Regulamentul (UE) 2021/695.

Articolul 8

Știința deschisă

Programului Euratom i se aplică dispozițiile referitoare la știința deschisă stabilite în cadrul Regulamentului (UE) 2021/695.

Articolul 9

Acțiuni eligibile și norme de participare și de diseminare a rezultatelor cercetării

(1) Numai acțiunile de implementare a obiectivelor prevăzute la articolul 3 sunt eligibile pentru finanțare.

(2) Sub rezerva alineatelor (3) și (4) de la prezentul articol, titlul II din Regulamentul (UE) 2021/695 referitor la normele de participare și diseminare se aplică acțiunilor care beneficiază de sprijin în cadrul Programului Euratom. Trimiterile la Uniune și la Orizont Europa din cadrul Regulamentului (UE) 2021/695 se interpretează, după caz, ca trimiteri la Comunitate și la Programul Euratom. Trimiterile la „normele de securitate" din cadrul Regulamentului (UE) 2021/695 se interpretează ca incluzând interesele de apărare ale statelor membre, în sensul articolului 24 din Tratatul Euratom.

(3) Prin derogare de la articolul 40 alineatul (4) din Regulamentul (UE) 2021/695, dreptul de a formula obiecții cu privire la transferurile de proprietate asupra rezultatelor sau cu privire la acordarea unei licențe exclusive privind rezultatele se poate extinde la acordarea de licențe neexclusive.

(4) Prin derogare de la articolul 41 alineatul (9) din Regulamentul (UE) 2021/695, un beneficiar care a primit finanțare din partea Comunității acordă acces la rezultatele sale, cu scutire de redevențe, instituțiilor comunitare, organismelor de finanțare sau întreprinderii comune europene pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune („Fusion for Energy") înființată prin Decizia 2007/198/Euratom (denumită în continuare „întreprinderea comună «Fusion for Energy»") în scopul elaborării, al implementării și al monitorizării politicilor și programelor Comunității sau a obligațiilor asumate în cadrul cooperării internaționale cu țări terțe și cu organizații internaționale. Astfel de drepturi de acces includ dreptul de a autoriza terți să utilizeze rezultatele în cadrul unor achiziții publice și dreptul de a acorda sublicențe. Drepturile de acces sunt limitate la utilizarea necomercială și neconcurențială.

(5) Mecanismul de asigurare reciprocă stabilit în conformitate cu Regulamentul (UE) 2021/695 acoperă riscurile asociate cu nerecuperarea sumelor datorate de beneficiari Comisiei sau organismelor de finanțare în temeiul prezentului regulament.

Articolul 10

Finanțare cumulativă, alternativă și combinată

(1) Programul Euratom este implementat în sinergie cu Orizont Europa și cu alte programe ale Uniunii.

(2) În scopul realizării obiectivelor Programului Euratom și al soluționării provocărilor comune Programului Euratom și programului Orizont Europa, activitățile transversale din cadrul obiectivelor stabilite în Programul Euratom și/sau cele de implementare a programului Orizont Europa pot beneficia de o contribuție financiară din partea Comunității, sub rezerva articolului 9. În special, Programul Euratom poate oferi o contribuție financiară la Acțiunile Marie Skłodowska-Curie (MSCA) pentru a sprijini activitățile relevante pentru cercetarea nucleară.

(3) O acțiune care a beneficiat de o contribuție din partea unui alt program al Uniunii poate primi o contribuție și din partea Programului Euratom, cu condiția ca aceste contribuții să nu acopere aceleași costuri. Normele programului relevant se aplică contribuției corespunzătoare la acțiune. Finanțarea cumulativă nu depășește costurile eligibile totale ale acțiunii. Sprijinul din partea diferitelor programe poate fi calculat pe bază proporțională în conformitate cu documentele care stabilesc condițiile de acordare a sprijinului.

(4) Acțiunile pot beneficia de sprijin din Fondul european de dezvoltare regională sau din Fondul social european Plus, în conformitate cu dispozițiile relevante din Regulamentul privind dispozițiile comune pentru perioada 2021-2027, în cazul în care li s-a acordat o etichetă „marcă de excelență” în cadrul Programului Euratom ca urmare a îndeplinirii următoarelor condiții cumulative:

(a) au fost evaluate în cadrul unei cereri de propuneri lansate în cadrul Programului Euratom;

(b) respectă cerințele minime de calitate din respectiva cerere de propuneri;

(c) nu pot fi finanțate în cadrul cererii de propuneri respective din cauza unor constrângeri bugetare.

CAPITOLUL II

Programare, monitorizare, evaluare și control

Articolul 11

Programe de lucru

(1) Acțiunile indirecte din Programul Euratom se implementează în cadrul unor programe de lucru astfel cum se menționează la articolul 110 din Regulamentul financiar. Programele de lucru stabilesc, unde este cazul, suma totală rezervată operațiunilor de finanțare mixtă. Comisia adoptă programe de lucru prin intermediul actelor de punere în aplicare. Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 16 alineatul (4).

(2) În plus față de cerințele prevăzute la articolul 110 din Regulamentul financiar, programele de lucru includ următoarele elemente, după caz:

(a) o indicație a sumei alocate pentru fiecare acțiune, precum și un calendar orientativ de implementare;

(b) pentru subvenții, prioritățile, criteriile de selecție și de atribuire, ponderea relativă a diferitelor criterii de atribuire, precum și rata maximă a finanțării costurilor eligibile totale;

(c) orice obligații suplimentare care le revin beneficiarilor în conformitate cu articolele 39 și 41 din Regulamentul (UE) 2021/695;

(d) o abordare multianuală și orientări strategice pentru următorii ani de implementare.

(3) Comisia elaborează un program de lucru multianual privind acțiunile directe întreprinse de JRC în conformitate cu Decizia 96/282/Euratom.

Articolul 12

Monitorizare și raportare

(1) Comisia monitorizează permanent managementul și implementarea Programului Euratom. Pentru o mai mare transparență, respectivele date sunt făcute publice, într-un mod accesibil, pe pagina de internet a Comisiei, în conformitate cu ultima actualizare a respectivelor date.

În anexa II, alături de indicatorii căilor de impact, sunt prevăzuți indicatori pentru raportarea anuală a progreselor înregistrate de Programul Euratom în direcția îndeplinirii obiectivelor stabilite la articolul 3.

(2) Pentru a se asigura evaluarea efectivă a progreselor înregistrate de Programul Euratom în direcția realizării obiectivelor sale, Comisia adoptă acte de punere în aplicare în ceea ce privește implementarea cadrului de monitorizare și de evaluare, în special prin stabilirea de valori de referință și ținte în conformitate cu anexa II. Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de consultare prevăzută la articolul 16 alineatul (3).

(3) Sistemul de raportare cu privire la performanță asigură faptul că datele pentru monitorizarea implementării și a rezultatelor Programului Euratom sunt colectate în mod efectiv, eficace și la timp, fără a spori sarcina administrativă pentru beneficiari. În acest scop, destinatarilor fondurilor din partea Comunității și, dacă este cazul, statelor membre li se impun cerințe de raportare proporționale.

Articolul 13

Informare, comunicare, publicitate, diseminare și exploatare

(1) Destinatarii fondurilor din partea Programului Euratom recunosc originea fondurilor respective și asigură vizibilitatea fondurilor din partea Comunității, în special cu ocazia promovării acțiunilor și a rezultatelor acestora, prin oferirea de informații specifice coerente, concrete și proporționale unor categorii de public diverse, care includ mass-media și publicul larg.

(2) Comisia pune în aplicare acțiuni de informare și comunicare privind Programul Euratom, acțiunile întreprinse în temeiul Programului Euratom și rezultatele obținute. În plus, Comisia comunică statelor membre și beneficiarilor informații detaliate, în timp util. Entităților interesate li se oferă servicii de corelare a activităților care se bazează pe dovezi, pe analizele de date și pe afinitățile din cadrul rețelelor, pentru a alcătui consorții pentru proiecte colaborative, acordându-se o atenție specială identificării oportunităților de stabilire de contacte pentru entitățile juridice din state membre cu performanțe scăzute în domeniul cercetării și inovării. Pe baza unei astfel de analize, pot fi organizate evenimente speciale pentru corelarea activităților în funcție de cererile de propuneri specifice.

(3) Comisia stabilește, de asemenea, o strategie de diseminare și exploatare pentru a spori disponibilitatea și difuzarea rezultatelor și a cunoștințelor din cadrul Programului Euratom în materie de cercetare și inovare, cu scopul de a accelera exploatarea în vederea comercializării și de a amplifica impactul Programului Euratom.

(4) Resursele financiare alocate Programului Euratom contribuie, de asemenea, la comunicarea instituțională a priorităților politice ale Comunității, precum și la activitățile de informare, comunicare, publicitate, diseminare și exploatare, în măsura în care acestea sunt legate de obiectivele menționate la articolul 3.

Articolul 14

Evaluare

(1) Evaluările Programului Euratom se efectuează în timp util pentru a putea contribui la procesul decizional referitor la Programul Euratom, la programul care îi va succeda acestuia și la alte inițiative relevante în materie de cercetare și inovare.

(2) Evaluarea intermediară a Programului Euratom se realizează cu sprijinul unor experți independenți, selectați pe baza unui proces transparent, odată ce sunt disponibile suficiente informații cu privire la implementarea Programului Euratom, dar nu mai târziu de trei ani de la începerea implementării acestuia. Aceasta include o evaluare a impactului pe termen lung al programelor Euratom pentru cercetare și formare precedente și constituie baza de ajustare a implementării sau de revizuire a Programului Euratom, după caz. Aceasta evaluează eficacitatea, eficiența, relevanța, coerența și valoarea adăugată pentru Comunitate a Programului Euratom.

(3) La finalul implementării Programului Euratom, dar nu mai târziu de patru ani de la sfârșitul perioadei indicate la articolul 1, Comisia efectuează o evaluare finală a Programului Euratom. Aceasta include o evaluare a impactului pe termen lung al programelor Euratom pentru cercetare și formare precedente.

(4) Comisia publică concluziile evaluărilor, însoțite de observațiile sale și le comunică Parlamentului European, Consiliului, Comitetului Economic și Social European și Comitetului Regiunilor.

Articolul 15

Audituri

(1) Sistemul de control al Programului Euratom asigură un echilibru adecvat între încredere și control, ținând seama de costurile administrative și de alte costuri ale controalelor de la toate nivelurile, în special pentru beneficiari. Normele de audit sunt clare, consecvente și coerente pe tot parcursul Programului Euratom.

(2) Acțiunile care beneficiază de finanțare comună din partea mai multor programe ale Uniunii fac obiectul unui singur audit, care vizează toate programele implicate și normele aplicabile acestora.

(3) În plus, Comisia sau organismul de finanțare relevant se poate baza pe evaluări combinate ale sistemelor la nivelul beneficiarilor. Respectivele evaluări combinate sunt facultative pentru anumite tipuri de beneficiari și constau într-un audit al sistemelor și al proceselor, completat de un audit al operațiunilor. Acest audit al operațiunilor se realizează de un auditor independent care are competența de a efectua audituri legale ale documentelor contabile în conformitate cu Directiva 2006/43/CE a Parlamentului European și a Consiliului ([18]). Auditurile sistemelor și ale proceselor pot fi utilizate de Comisie sau de organismul de finanțare relevant pentru a stabili asigurarea globală în ceea ce privește buna gestiune financiară a cheltuielilor, precum și pentru a reexamina nivelul auditurilor *ex post* și al certificatelor referitoare la situațiile financiare.

(4) În conformitate cu articolul 127 din Regulamentul financiar, Comisia sau organismul de finanțare se poate baza pe audituri referitoare la utilizarea contribuțiilor Comunității efectuate de alte persoane sau entități independente și competente, inclusiv de alte persoane sau entități decât cele mandatate de instituțiile sau organismele Uniunii.

(5) Auditurile pot fi efectuate în termen de maximum doi ani de la plata soldului.

(6) Comisia publică orientări privind auditul, cu scopul de a asigura o aplicare și o interpretare fiabile și uniforme ale procedurilor și normelor de audit pe toată durata Programului Euratom.

Articolul 16

Procedura comitetului

(1) Comisia este asistată de un comitet. Comitetul respectiv reprezintă un comitet în înțelesul Regulamentului (UE) nr. 182/2011.

(2) Comitetul se întrunește în două configurații diferite, care abordează aspectele Programului Euratom legate de fisiune și, respectiv, de fuziune.

([18]) Directiva 2006/43/CE a Parlamentului European a Consiliului din 17 mai 2006 privind auditul legal al conturilor anuale și al conturilor consolidate, de modificare a Directivelor 78/660/CEE și 83/349/CEE ale Consiliului și de abrogare a Directivei 84/253/CEE a Consiliului (JO L 157, 9.6.2006, p. 87).

Pentru facilitarea implementării Programului Euratom, pentru fiecare dintre reuniunile comitetului, astfel cum sunt definite pe ordinea de zi, Comisia va rambursa cheltuielile unui reprezentant pentru fiecare stat membru, precum și ale unui expert sau consultant pentru fiecare stat membru pentru acele puncte din program pentru care anumite state membre necesită expertiză specifică, în conformitate cu orientările stabilite ale Comisiei.

(3) În cazul în care se face trimitere la prezentul alineat, se aplică articolul 4 din Regulamentul (UE) nr. 182/2011.

(4) Când se face trimitere la prezentul alineat, se aplică articolul 5 din Regulamentul (UE) nr. 182/2011.

(5) În cazul în care avizul comitetului urmează să fie obținut prin procedură scrisă, respectiva procedură se încheie fără rezultat dacă președintele comitetului decide astfel sau o majoritate simplă a membrilor comitetului solicită acest lucru, în termenul stabilit pentru emiterea avizului.

(6) Comisia informează periodic comitetul cu privire la evoluția generală a implementării Programului Euratom și îi furnizează comitetului informații în timp util cu privire la toate acțiunile propuse sau finanțate în cadrul Programului Euratom.

Articolul 17

Protecția intereselor financiare ale Uniunii

În cazul în care o țară terță participă la Programul Euratom printr-o decizie adoptată în temeiul unui acord internațional sau în temeiul oricărui alt instrument juridic, țara terță în cauză acordă accesul și drepturile necesare pentru ca ordonatorul de credite competent, OLAF și Curtea de Conturi să își exercite în mod cuprinzător competențele care le revin. În cazul OLAF, aceste drepturi includ dreptul de a efectua investigații, inclusiv verificări și inspecții la fața locului, astfel cum se prevede în Regulamentul (UE, Euratom) nr. 883/2013.

CAPITOLUL III

Dispoziții tranzitorii și finale

Articolul 18

Abrogare

Regulamentul (Euratom) 2018/1563 se abrogă.

Articolul 19

Dispoziții tranzitorii

(1) Prezentul regulament nu afectează continuarea sau modificarea acțiunilor inițiate în temeiul Regulamentului (Euratom) 2018/1563, care continuă să se aplice acțiunilor respective până la încheierea acestora.

(2) Dacă este necesar, orice sarcini rămase neefectuate de către comitetul constituit prin Regulamentul (Euratom) 2018/1563 sunt preluate de comitetul menționat la articolul 16 din prezentul regulament.

(3) Pachetul financiar pentru Programul Euratom poate include, de asemenea, cheltuieli de asistență tehnică și administrativă necesare pentru a asigura tranziția între Programul Euratom și măsurile adoptate în temeiul Regulamentului (Euratom) 2018/1563.

Articolul 20

Intrarea în vigoare

Prezentul regulament intră în vigoare la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Se aplică de la 1 ianuarie 2021.

Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate statele membre.

Adoptat la Bruxelles, 10 mai 2021.

Pentru Consiliu
Președintele
J. BORRELL FONTELLES

ANEXA I

ACTIVITĂȚI

Obiectivele specifice menționate la articolul 3 alineatul (2) sunt urmărite la nivelul întregului Program Euratom, în conformitate cu liniile generale de activitate descrise în prezenta anexă. Prin implementarea respectivelor obiective specifice, Programul Euratom sprijină statele membre în ceea ce privește punerea în aplicare a legislației Euratom ([1]) și consolidează eforturile de cercetare ale acestora și ale sectorului privat. Aceste obiective specifice ar trebui să contribuie la menținerea și dezvoltarea suplimentară a poziției de lider tehnologic în domeniul nuclear.

În vederea realizării obiectivelor specifice menționate la articolul 3 alineatul (2), Programul Euratom va sprijini activități transversale care să asigure sinergia eforturilor de cercetare pentru soluționarea provocărilor comune. Se vor asigura legături și interfețe adecvate, cum ar fi cereri de propuneri comune, cu Orizont Europa. Activitățile de cercetare și de inovare conexe pot beneficia, de asemenea, de sprijinul financiar acordat din fondurile reglementate de Regulamentul privind dispozițiile comune pentru perioada 2021-2027, în măsura în care ele sunt conforme cu obiectivele și cu reglementările respectivelor fonduri.

Activitățile enumerate în prezenta anexă includ cooperarea internațională privind cercetarea și inovarea în domeniul nuclear în scopuri pașnice, bazată pe obiective comune și pe încredere reciprocă, în vederea producerii unor beneficii clare și semnificative pentru Uniune, pentru cetățenii săi și pentru mediu. Este inclusă aici și cooperarea internațională prin cadre multilaterale. Ca agent de implementare a Programului Euratom recunoscut în mod formal în cadrul Forumului Internațional Generația IV (GIF) ([2]), JRC va facilita și coordona în continuare contribuția și participarea Comunității Euratom la activitățile de cercetare și de formare ale GIF. Contribuția la activitățile GIF care se încadrează în domeniul de aplicare al Programului Euratom este axată pe siguranță, radioprotecție, garanții și activități de cercetare și de formare în domeniul neproliferării specifice sistemelor din Generația IV.

Orice nouă activitate alocată JRC este analizată de Consiliul de administrație al JRC pentru a verifica coerența acesteia cu activitățile existente în statele membre și pentru a evita suprapunerea activităților de cercetare și dezvoltare în domeniul nuclear desfășurate în Uniune.

Prioritățile programelor de lucru trebuie să fie stabilite de către Comisie, pe baza contribuțiilor autorităților publice, ale părților interesate din domeniul cercetării nucleare și ale oricărei organizații relevante sau ale oricărui forum al părților interesate.

În cadrul Programului Euratom vor fi eligibile pentru finanțare cercetarea și formarea în următoarele domenii:

(a) îmbunătățirea și sprijinirea securității, siguranței și garanțiilor nucleare, a radioprotecției, a gestionării în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive și dezafectarea, inclusiv utilizarea în condiții de siguranță și securitate a energiei nucleare și a aplicațiilor neenergetice pentru radiațiile ionizante ([3]):

   (i) securitatea nucleară: securitatea sistemelor de reactoare și a ciclurilor de combustibil aflate în uz în Comunitate sau, în măsura în care este necesar, pentru menținerea unei vaste expertize în materie de securitate nucleară în Comunitate, a acelor tipuri de reactoare și a ciclurilor lor de combustibil complete, cum ar fi separarea și transmutarea, care pot fi utilizate în viitor;

   (ii) gestionarea în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive: gestionarea, în special eliminarea preliminară și eliminarea deșeurilor radioactive intermediare cu un nivel înalt și mediu de radioactivitate și cu durată de viață lungă și a combustibilului nuclear uzat, și a altor fluxuri și tipuri de deșeuri

([1]) În special Directiva 2006/117/Euratom a Consiliului din 20 noiembrie 2006 privind supravegherea și controlul transferurilor de deșeuri radioactive și combustibil uzat (JO L 337, 5.12.2006, p. 21); Directiva 2009/71/Euratom a Consiliului din 25 iunie 2009 de instituire a unui cadru comunitar pentru securitatea nucleară a instalațiilor nucleare (JO L 172, 2.7.2009, p. 18); Directiva 2011/70/Euratom a Consiliului; Directiva 2013/51/Euratom a Consiliului din 22 octombrie 2013 de stabilire a unor cerințe de protecție a sănătății populației în ceea ce privește substanțele radioactive din apa destinată consumului uman (JO L 296, 7.11.2013, p. 12); Directiva 2013/59/Euratom a Consiliului din 5 decembrie 2013 de stabilire a normelor de securitate de bază privind protecția împotriva pericolelor prezentate de expunerea la radiațiile ionizante și de abrogare a Directivelor 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom și 2003/122/Euratom (JO L 13, 17.1.2014, p. 1) și Regulamentul (Euratom) 2016/52 al Consiliului din 15 ianuarie 2016 de stabilire a nivelurilor maxime permise de contaminare radioactivă a alimentelor și furajelor în urma unui accident nuclear sau a oricărui alt caz de urgență radiologică și de abrogare a Regulamentului (Euratom) nr. 3954/87 al Consiliului și a Regulamentelor (Euratom) nr. 944/89 și (Euratom) nr. 770/90 ale Comisiei (JO L 13, 20.1.2016, p. 2).

([2]) În conformitate cu articolul III alineatul (2) din Acordul-cadru de colaborare internațională în domeniul cercetării și dezvoltării sistemelor energetice nucleare din Generația IV.

([3]) Exceptând siguranța nucleară, garanțiile nucleare și neproliferarea, aceste activități pot fi implementate prin acțiuni directe și indirecte.

radioactive pentru care în prezent nu există procese care să fi atins maturitatea industrială sau, dacă există, ar putea fi îmbunătățite; reducerea la minimum a deșeurilor radioactive și reducerea radiotoxicității acestor deșeuri; gestionarea și transferul cunoștințelor și competențelor între generații și între programele statelor membre privind gestionarea deșeurilor radioactive și a combustibilului uzat;

(iii) dezafectare: cercetare pentru dezvoltarea și evaluarea tehnologiilor în materie de dezafectare și de reabilitare ecologică a instalațiilor nucleare; sprijin pentru schimbul de bune practici și de cunoștințe cu privire la dezafectare;

(iv) aplicații ale științei nucleare și ale radiațiilor ionizante, radioprotecție, pregătire pentru situațiile de urgență:

— aplicații ale științei nucleare și ale tehnologiilor radiațiilor ionizante în scopuri medicale, industriale și în alte scopuri legate de cercetare;

— efecte și riscuri rezultate din doze scăzute cauzate de expunerea industrială, medicală sau din mediu;

— pregătirea pentru situații de urgență legate de accidente care implică radiații și cercetarea în domeniul radioecologiei;

— furnizarea și utilizarea radioizotopilor în condiții de siguranță și securitate;

— modelele de dispersie radiologică în mediul înconjurător, precum și sprijinul pentru schimbul de date, pentru sistemele de alertă și pentru cooperarea în materie de tehnici de măsurare ([4]) (se implementează prin acțiuni directe);

(v) siguranță nucleară, garanții nucleare și neproliferare (se implementează prin acțiuni directe):

— metode și tehnologii menite să sprijine și să consolideze garanțiile nucleare internaționale și ale Comunității;

— sprijin operațional și formare pentru sistemul de garanții al Euratom;

— sprijin tehnic pentru punerea în aplicare a Tratatului de neproliferare în domeniul garanțiilor nucleare, inclusiv sprijin pentru consolidarea regimului Uniunii de control al exporturilor;

— cercetare și sprijin în vederea sporirii siguranței și securității nucleare și radiologice în contextul cadrului mondial CBRN (chimic, biologic, radiologic, nuclear) și al strategiilor conexe ale Uniunii;

— metode și tehnologii de detectare a materialelor nucleare și radioactive care nu sunt supuse controalelor de reglementare, prevenirea incidentelor care implică astfel de materiale și reacțiile la incidentele de acest tip, inclusiv criminalistica nucleară;

— sprijin pentru consolidarea capacităților în domeniul siguranței nucleare cu ajutorul Centrului european de formare în domeniul siguranței nucleare;

(b) menținerea și dezvoltarea suplimentară a expertizei și competenței în domeniul nuclear în cadrul Comunității:

(i) educație, formare și mobilitate, inclusiv programele de educație și de formare, cum ar fi Acțiunile Marie Skłodowska-Curie (MSCA);

(ii) promovarea inovării, gestionarea cunoștințelor, diseminarea și exploatarea în domeniul științei și tehnologiei nucleare, în special pentru securitate, siguranță și garanții nucleare și radioprotecție;

(iii) sprijin pentru transferul de tehnologie de la cercetare către industrie;

(iv) sprijin pentru pregătirea și dezvoltarea unei capacități industriale europene competitive în domeniul fuziunii;

(v) sprijin pentru furnizarea și disponibilitatea unor infrastructuri de cercetare europene și internaționale, inclusiv infrastructurile JRC ([5]), și pentru oferirea unui acces corespunzător la acestea;

([4]) Articolele 35, 36, 38 din Tratatul Euratom; Decizia 87/600/Euratom a Consiliului din 14 decembrie 1987 privind procedura comunitară de schimb rapid de informații în caz de urgență radiologică (JO L 371, 30.12.1987, p. 76).

([5]) Pe baza planului de investiții flexibil pentru infrastructurile JRC.

(vi) pentru promovarea științei nucleare ca bază de sprijin a standardizării, acțiunile directe vor furniza date de referință, materiale și măsurători de ultimă generație în domeniul securității, al garanțiilor și al siguranței nucleare, precum și pentru alte aplicații, cum ar fi medicina nucleară;

(c) promovarea dezvoltării energiei de fuziune și contribuirea la implementarea foii de parcurs europene privind fuziunea:

un parteneriat european cofinanțat pentru cercetarea în domeniul fuziunii va implementa foaia de parcurs în vederea atingerii obiectivului de producere a energiei electrice prin fuziune până în cea de a doua jumătate a acestui secol; se pot include aici, printre altele:

(i) exploatarea instalațiilor de fuziune existente și viitoare, inclusiv atribuirea, după caz, de granturi de funcționare pentru infrastructurile de cercetare în domeniul fuziunii, atunci când este cazul;

(ii) pregătirea viitoarelor centrale energetice de fuziune prin dezvoltarea tuturor aspectelor relevante, inclusiv a materialelor, a tehnologiilor și a proiectelor;

(iii) implementarea unui program de educație și de formare specific, în plus față de activitățile prevăzute la litera (b) punctul (i);

(iv) coordonarea activităților comune cu întreprinderea comună „Fusion for Energy”;

(v) colaborarea cu Organizația ITER;

(vi) colaborarea științifică în cadrul acordurilor internaționale ale Euratom:

parteneriatul european cofinanțat în domeniul fuziunii va fi implementat prin intermediul unui grant care urmează să fie atribuit entităților juridice constituite sau desemnate de statele membre și de orice țară terță asociată la Programul Euratom; grantul poate include resurse în natură din partea Comunității sau detașarea de personal al Comisiei;

(d) sprijinirea politicii Uniunii și a statelor sale membre privind securitatea, siguranța și garanțiile nucleare:

acțiunile directe vor sprijini politica privind securitatea, siguranța și garanțiile nucleare și punerea în aplicare a legislației relevante, furnizând o expertiză și elemente științifice și tehnice independente.

ANEXA II

INDICATORI-CHEIE AI CĂILOR DE IMPACT

Căile de impact și indicatorii-cheie ai căilor de impact structurează monitorizarea performanței Programului Euratom în ceea ce privește realizarea obiectivelor sale specifice menționate la articolul 3 alineatul (2). Căile de impact țin cont de factorul timp: acestea fac o distincție între impactul obținut pe termen scurt, mediu și lung. Indicatorii căilor de impact servesc drept mijloace indirecte de raportare privind progresele înregistrate în direcția îndeplinirii obiectivelor specifice. Microdatele care stau la baza indicatorilor-cheie ai căilor de impact principale, utilizați în comun cu Orizont Europa, se colectează în mod centralizat și armonizat, cu un minimum de raportare impus beneficiarilor.

Indicatorii căilor de impact științific

Programul Euratom ar trebui să conducă la progrese în ceea ce privește cunoștințele necesare pentru consolidarea securității și a siguranței nucleare; aplicațiile sigure ale radiațiilor ionizante; gestionarea combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive; radioprotecția și dezvoltarea energiei de fuziune. Progresele înregistrate în acest domeniu vor fi măsurate prin indicatori privind publicațiile științifice, progresele realizate în ceea ce privește implementarea foii de parcurs privind fuziunea, dezvoltarea expertizei și a competențelor și accesul la infrastructurile de cercetare.

<table>
<tr><td>Obținerea unui impact științific</td><td>Pe termen scurt</td><td>Pe termen mediu</td><td>Pe termen mai lung</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Îmbunătățirea utilizării în condiții de siguranță și securitate a energiei nucleare și a aplicațiilor neenergetice ale radiațiilor ionizante, inclusiv securitatea, siguranța și garanțiile nucleare, radioprotecția, gestionarea în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive și dezafectarea</td><td>Publicații – numărul de publicații științifice ale Euratom evaluate inter pares</td><td>Citări – indicele citărilor ponderat în funcție de domeniu pentru publicațiile științifice ale Euratom evaluate inter pares</td><td>Știință de talie mondială – numărul și ponderea publicațiilor evaluate inter pares din cadrul Programului Euratom care contribuie în mod fundamental la domenii științifice</td></tr>
<tr><td>Cunoștințe partajate – ponderea rezultatelor cercetării (date deschise/publicații/programe informatice etc.) partajate prin intermediul unei infrastructuri de cunoștințe deschise</td><td>Difuzarea cunoștințelor – ponderea rezultatelor cercetării cu acces deschis care sunt utilizate/citate în mod activ</td><td>Noi colaborări – ponderea beneficiarilor Euratom care au dezvoltat noi colaborări transdisciplinare/ transsectoriale cu utilizatorii rezultatelor activităților lor deschise de cercetare și inovare din cadrul Euratom</td></tr>
<tr><td>Promovarea dezvoltării energiei de fuziune</td><td colspan="3">Progrese în ceea ce privește implementarea foii de parcurs privind fuziunea – procentul etapelor prezentate în foaia de parcurs privind fuziunea, stabilită pentru perioada 2021-2025, care a fost realizat de Programul Euratom</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Menținerea și dezvoltarea în continuare a expertizei și a excelenței în Uniune</td><td>Competențe – numărul de cercetători care au beneficiat de activități de actualizare a competențelor în cadrul Programului Euratom (prin formare, mobilitate și acces la infrastructură)</td><td>Cariere – numărul și ponderea cercetătorilor care și-au îmbunătățit competențele și a căror influență a sporit în domeniul lor de cercetare și inovare</td><td>Condiții de muncă – numărul și ponderea cercetătorilor care și-au îmbunătățit competențele și care se bucură de condiții de muncă mai bune</td></tr>
<tr><td colspan="3">Numărul de cercetători care au acces la infrastructuri de cercetare cu sprijinul Programului Euratom</td></tr>
<tr><td colspan="2">Materiale de referință furnizate și măsurători de referință incluse într-o bibliotecă</td><td>Numărul de standarde internaționale modificate</td></tr>
</table>

Indicatorii căilor de impact societal

Programul Euratom permite abordarea priorităților politice ale Comunității în ceea ce privește securitatea și siguranța nucleară, radioprotecția și aplicațiile radiațiilor ionizante prin intermediul cercetării și al inovării, fapt demonstrat de portofoliile de proiecte ale căror rezultate contribuie la abordarea provocărilor din aceste domenii. Impactul societal este măsurat și în termeni de dezvoltare specifică în domeniul siguranței și al garanțiilor nucleare.

<table>
<tr><th>Obținerea unui impact societal</th><th>Pe termen scurt</th><th>Pe termen mediu</th><th>Pe termen mai lung</th></tr>
<tr><td rowspan="3">Îmbunătățirea utilizării în condiții de siguranță și securitate a energiei nucleare și a aplicațiilor neenergetice ale radiațiilor ionizante, inclusiv securitatea, siguranța și garanțiile nucleare, radioprotecția, gestionarea în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive și dezafectarea</td><td>Rezultate – numărul și ponderea rezultatelor menite să răspundă unor priorități politice specifice</td><td>Soluții – numărul și ponderea inovațiilor și rezultatelor științifice care răspund unor priorități politice specifice</td><td>Beneficii – efectele agregate estimate obținute din utilizarea rezultatelor finanțate de Euratom privind abordarea priorităților politice specifice, inclusiv contribuția în materie de politici și de proces legislativ</td></tr>
<tr><td colspan="2">Numărul de servicii furnizate în sprijinul garanțiilor nucleare</td><td>Numărul de sisteme tehnice furnizate și aflate în uz</td></tr>
<tr><td colspan="3">Numărul de sesiuni de formare furnizate agenților de teren</td></tr>
<tr><td></td><td>Creare în comun – numărul și ponderea proiectelor Euratom în cazul cărora cetățenii și utilizatorii finali din Uniune contribuie la crearea în comun a unui conținut de cercetare și inovare</td><td>Implicare – numărul și ponderea entităților beneficiare ale Euratom care au prevăzut mecanisme de implicare a cetățenilor și a utilizatorilor finali în urma unui proiect Euratom</td><td>Utilizarea rezultatelor cercetării și inovării în societate – utilizarea și difuzarea rezultatelor științifice și a soluțiilor inovatoare create în comun în cadrul Euratom</td></tr>
</table>

Indicatorii căilor de impact în materie de inovare

Programul Euratom ar trebui să producă un impact în materie de inovare de natură să sprijine progresele în direcția îndeplinirii obiectivelor sale specifice. Progresele din acest domeniu vor fi măsurate prin indicatori referitori la drepturile de proprietate intelectuală (DPI), la produsele, metodele și procesele inovatoare și la utilizarea acestora, precum și la crearea de locuri de muncă.

<table>
<tr><th>Obținerea unui impact economic/în materie de inovare</th><th>Pe termen scurt</th><th>Pe termen mediu</th><th>Pe termen mai lung</th></tr>
<tr><td rowspan="3">Îmbunătățirea utilizării în condiții de siguranță și securitate a energiei nucleare și a aplicațiilor neenergetice ale radiațiilor ionizante, inclusiv securitatea, siguranța și garanțiile nucleare, radioprotecția, gestionarea în condiții de siguranță a combustibilului uzat și a deșeurilor radioactive și dezafectarea
Promovarea dezvoltării energiei de fuziune
Menținerea și dezvoltarea în continuare a expertizei și a excelenței în Uniune</td><td>Rezultate inovatoare – numărul de produse, procese sau metode inovatoare din cadrul Programului Euratom (pe tip de inovare) și de cereri de acordare a unor DPI</td><td>Inovații – numărul de inovații rezultate din proiectele Euratom (pe tip de inovare), inclusiv din DPI atribuite</td><td>Creștere economică – creare, creștere și cote de piață ale întreprinderilor care au dezvoltat inovații finanțate de Euratom</td></tr>
<tr><td>Sprijin pentru ocuparea forței de muncă – numărul de locuri de muncă ENI create și numărul de locuri de muncă menținute în entitățile beneficiare pentru proiectul Euratom (pe tip de loc de muncă)</td><td>Menținerea ocupării forței de muncă – creșterea numărului de locuri de muncă ENI din entitățile beneficiare în urma unui proiect Euratom (pe tip de loc de muncă)</td><td>Ocuparea totală a forței de muncă – numărul de locuri de muncă directe și indirecte create sau menținute datorită difuzării rezultatelor Euratom (pe tip de loc de muncă)</td></tr>
<tr><td>Valoarea investițiilor publice și private mobilizate cu ajutorul investiției inițiale a Euratom</td><td>Valoarea investițiilor publice și private mobilizate pentru valorificarea sau amplificarea rezultatelor Euratom</td><td>Progresele înregistrate de Uniune în direcția îndeplinirii obiectivului de 3 % din PIB datorită Programului Euratom</td></tr>
</table>

Indicatorii căilor de impact asupra politicilor

Programul Euratom furnizează dovezi științifice pentru elaborarea politicilor. Este vorba în special despre sprijinul științific acordat altor servicii ale Comisiei, cum ar fi sprijinul acordat garanțiilor Euratom sau punerii în aplicare de către statele membre a directivelor din domeniul energiei nucleare și al radiațiilor ionizante ([1]).

Obținerea unui impact asupra politicilor	Pe termen scurt	Pe termen mediu	Pe termen mai lung
Sprijinirea politicii privind securitatea, siguranța și garanțiile nucleare	Numărul și ponderea proiectelor Euratom care produc rezultate relevante pentru politici	Numărul de rezultate care au un impact demonstrabil asupra politicii	Numărul și ponderea rezultatelor proiectelor Euratom citate în documentele de politică/ programatice

Vor fi definite obiective atât pentru acțiunile indirecte, cât și pentru acțiunile directe, în funcție de rezultatele preconizate pentru fiecare parte a Programului Euratom.

([1]) Regulamentul (Euratom) nr. 302/2005 al Comisiei din 8 februarie 2005 privind aplicarea garanțiilor nucleare Euratom (JO L 54, 28.2.2005, p. 1); Directiva 2011/70/Euratom a Consiliului și Directiva 2014/87/Euratom a Consiliului din 8 iulie 2014 de modificare a Directivei 2009/71/Euratom de instituire a unui cadru comunitar pentru securitatea nucleară a instalațiilor nucleare (JO L 219, 25.7.2014, p. 42).